

NOVI VRHOVI HRVATSKE PLANINARSKE OBILAZNICE

MATOKIT I DRVENIČKE STINE

BRANKO MEŠTRIĆ, Zagreb

MATOKIT

Potpuno mi je nejasno kako se dogodilo, koje su tajne sile učinile da takva planina, na takvu položaju, ostane toliko dugo zatajena. Dakako, ona je bila poznata znalcima i žiteljima iz podnožja, ali nikada se o njoj nije pisalo u HP-u, nema je na mnogim kartama, pa čak ni u najnovijem satelitskom atlasu. No, evo sad Matokita, a o njemu je riječ, na posljednjem mjestu popisa pridošlica među vrhove Hrvatske planinarske obilaznice! To je bilo dovoljno maloj ekipi iz PD »Šumar« da se poveže s lokalnim planinarima, naoruža priborom

za markiranje i metalnim žigom te se uputi za Vrgorac.

Stvar je već na prvi pogled bila pomalo zabrinjavajuća: usred golemoga polja ustobočila se odjednom 850 m uvis silna planina. Pružila je, doduše, svoj hrbat gotovo u središte grada, ali taj šiljak nije baš obećavao ugodnu nedjeljnu šetnju. Ma, nije to tako kao što izgleda, reče naš Zvone, ali nas ipak povede u Ravču, 5 km sjeverozapadno, po slavnoj Napoleonovoj cesti. Današnja nam je zadaća markirati stazu kojom će planinari moći najlakše prići novoj kontrolnoj točki.

Na samom ulazu u Ravču iz smjera Vrgorca, desno između prvih kuća započinje asfaltni odvojak. Prve bi markacije trebale biti uočljive s ceste, a Zvone je obećao postaviti i putokaz. Parkirajte, dakle, na glavnoj cesti, uprtite ruksake i pripremite se za trosatnu hodnju.

Najprije treba poći 10 minuta gore spomenutim odvojkom, a potom zaći u tipičnu dalmatinsku šikaru, u sjevernom smjeru. Staza nije prestrma, a ubrzo počne krivudati. No, najvažnije je da je prilično dobro prokrčena i sada više nego dobro obilježena. Razmjerno laka šetnja uz padinu, nakon sat vremena naglo završava na visoravni s nekoliko napuštenih stanova, ali i pod sljedećim zubom planine.

Uspon na tih pedesetak metara kamenog grebena nije težak jer je staza solidno građena, a hrbat zapravo i nije tako velik. Gore ćete saznati da je kameni greben zapravo hrbat planine, a pronaći ćete i nekoliko iznimno zanimljivih prirodnih »gušternih«. U najvećoj od njih, s prirodnom ogradom i vratima, ima prilično vode koja izgleda sasvim prihvatljivo – ako ste u baš velikoj nevolji i imate tablete za dezinfekciju vode.

Kamenite stube na Matokito foto: Branko Meštrić

Kad se stigne na sjeverne obronke Matokita, sve se mijenja. Osim drukčijih vidika, sada prema hercegovačkim planinama, slijedi i gotovo turistička šetnja tipičnom submediteranskom šumicom, s laganim dobitkom na visini. Potkraj šetnje staza svako malo izlazi na prekrasne sjenovite i travom presvučene Jelavića doce (desetak njih) pa kroz ostatke staja, ili sela koje je nekad od tih dolaca živjelo, pomalo opet izlazi pod greben.

Uspon po sjevernoj strani mnogo je drukčiji od onoga po južnoj. Put je cijelom dužinom obrastao u rijetku jasenovu i crnograbovu šumicu, da bi se potkraj i to drveće prorijedilo. Uskoro ste ponovno na grebenu i kad pogled pukne na južnu stranu, prema Riliću ili niz polje, daleko koliko god pogled seže, odjednom Matokit dobije na cijeni.

Sljedeća je etapa klasična grebenska šetnja u jugoistočnom smjeru, po travnatom terenu, tek tu i tamo s ponekim kamenitim *intermezzom*. Sve to ide s onom poznatom nadom da je sljedeći vrhunac onaj konačni cilj. A nije – i tako nekoliko puta – sve dok konačno ne dosegnete vršnu točku, 1062 metra nad morem.

Na vrhu su ostaci kapelice sv. Roka. Metalni je žig ugrađen u stijenu koja se nalazi 40 m jugoistočno, niz padinu. Na stijeni je napisano sve što treba biti, a nekoliko je metara ispod stijene zid u koji je uzidana kutija za upisnu knjigu i figurica sv. Roka.

To bi trebala biti osnovna staza za prilaz novoj kontrolnoj točki HPO-a, Svetom Roku na Matokitu. Za tri sata ugodne šetnje, dijelom po solidno prokrčenoj stazi, pa kroz hladovinu šumice na sjevernoj strani, uz zanimljive lokve, dolce i konačno po hrptu, uz nezaboravne vidike, dolazi se na jednu od ljepših kontrolnih točaka HPO-a.

Kamo dalje? Odluka je prilično laka. Najjednostavnije je poći natrag istim putem i spustiti se u Ravču, do koje ima tri sata. No, imate li još snage u nogama i ne patite od vrtoglavice, greben zove. Gotovo neprekinut greben počinje vrhom i spušta vas vrlo, vrlo strmo 600 metara kamenom gredom, na mjestima vrlo, vrlo uskom, u Vrgorac. Istina, ne baš u sam grad već na Poljanice (460 m), ravan s nekoliko polja. Slijedi još 200 metara oštrog spusta kroz borovu šumu do visine vrgo-

Na grebenu Matokita

foto: Branko Meštrić

račke tvrđe, a potom pored vodospreme i ulicom Pod Matokitom u samo središte grada.

Dakako, pročitate li posljednji odlomak unatrag, on će biti dobar opis vrlo oštrog osamstometarskog dvosatnog uspona iz Vrgorca na Matokit. Naravno da ima planinara koji će se rado suočiti i s tim izazovom. Sa svakim korakom otvarat će vam se širi vidici na prostrano vrgoračko polje, a i provalije s obje strane imaju svoju draž. No, i raznolikost staze iz Ravče također ima svoje vrijednosti.

DRVENIČKE STINE

Drveničke se stine već dugo nadvijaju nad Drvenikom, a i vrh Sokolić jednako je dugo na svojem mjestu. Premda mu šiljasti vršak zapne za oko svakom putniku na Jadranskoj magistrali već ponad Živogošća i premda su vrijedni Dalmatinci i spretni Vlaji stoljećima svojim uglavnom švercerskim rutama svladavali prijevojem na Drveničkim stinama, tek su se zahvaljujući PD »Šumar« prvi planinari uputili na Sokolić. Nastojanja su kulminirala uvrštenjem Sokolića u Hrvatsku planinarsku obilaznicu.

Prije dvije godine počeli smo se baviti Sokolićem, obilježili smo i stazu i od tada nisam bio gore. Kad sam nedavno čuo da je Sokolić uvršten u HPO, malo sam se zabrinuo. Skromna visina, prilično udaljena od većih gradova – ima li ta kontrolna točka uopće smisla? Kad sam pak nedavno s prijevoja prošao pored natpisa »OPASNO!« i odmaknuo se samo nekoliko desetaka metara, sve je bilo jasno! Da, nesumnjivo vrijedi!

Ponovimo kratko: polazište je u Drveniku kod Zaostroga. Turistička staza počinje na Jadranskoj magistrali kod autobusne stanice i vodi vas u staro selo Drvenik, do kapelice na izvoru povrh groblja. Do tog se mjesta može prići i automobilom asfaltnom cestom koja se od magistrale odvaja 50 m od autobusne stanice. Slijedi sat i pol uspona građenom stazom na prijevoju Drveničkih stina. S prijevoja se dalje ide lijevo, također sat i pol, kroz markirano bespuće, po samoj oštrici kamenog ruba petstometarske provalije. Na taj se način stiže najprije na niži vrh, koji moje društvo radno zove »Špigl«, a potom, zaobišavši ponikvu sa sjeverne strane, dijelom kroz guštik, stižete i na sam Sokolić.

Uspón je naporan, pa i opasan. Cijelim se putem treba skakati sa stijene na stijenu i nije

ALBERTO FORTIS O DRVENIČKIM STINAMA

...Zaputih se iz Drvenika da pregazim Biokovo na konju, ali ne bijaše moguće nastaviti put tako udobno. Staze na najvišem dijelu planine često se provlače između hridinastih gromada, a ponekad su na rubu kakve provalije. Kada sam prešao vrh Biokova, prosljedih dijelom pješice, a dijelom u sedlu, predvođen pratiocima što mi ih udvorni vojvoda Prvan iz Kokorića bijaše poslao. Put morlačkih pješaka od Zaostroga do ovog sela u unutrašnjosti ima nepunih pet milja; ali oni hode s čudesnom vještinom verući se po najstrmijim stijenama i spuštajući se niz najvrljetnije litice gdje bi se reklo da samo ptice mogu proći. Meni je trebalo šest debelih urada prijeđem planinu cestom za četveronošce; i napokon stigoh do doma toga dobrog vojvode koji me primio s iskrenom srdačnošću. Kuće ovog čestita čovjeka sagrađene su u obliku turske kule...

(Alberto Fortis, Put po Dalmaciji, 1773.)

Ovo je točan opis puta na Drveničke stine, star »samo« 232 godine. S vrha Biokova, kako ga naziva Fortis, kreće staza za Sokolić. Put nizbrdo, prema Kokoriću i danas uređuje izravni potomak vojvode Prvana (danas se zove Pervan!). Taj čestiti čovjek nas je osobno vodio na Matokit, a potom nas je s iskrenom srdačnošću ugostio u onoj istoj turskoj kuli u Kokoriću.

Drveničke stine

foto: Branko Meštrić

nikako za ljude koji se boje visina. Ipak, svakim se korakom muke naplaćuju sve ljepšim vidicima.

Na samome vrhu Sokolića ugrađen je metalni žig, pripremljeno mjesto za prijepodnevo i poslijepodnevo fotografiranje, a staza je prokrčena i obilježena. Na vrhu se može uživati u širokim vidicima na dobar dio Jadrana, od Brača do Neretve, od vrha Sv. Jure na Biokovu pa do vrhova Čvrnsnice, Prenja i Veleža. I zaista treba zamoliti sve koji se upute na Sokolić: pazite na sebe i svoje noge – gore bi vam i najbolji gorski spašavatelji teško pomogli.

Brinu li vas južna padina i ljetne vrućine, osim savjeta da krenete rano i ponesete dovoljno vode, mogu vam predložiti i alternativni prilaz. U selu Višnjici kod Vrgorca završava, odnosno počinje staza koja ovaj vrh spaja s Drvenikom. Dakle, za dva i pol sata laganog uspona, nažalost bez vidika, ali zato dobrim dijelom kroz šumsku hladovinu, doći ćete do prijevoja na Drveničkim stinama. Međutim, za uspon po bridu stijene na sam Sokolić nema alternative – to treba hrabro odraditi.